

מרוץ חימוש בעולם הבוררות

7 פני כשנה פרסם "גלובס" סדרת כתבות תחקיר על הליכי הבוררות. מאותן כתבות עלתה תמונה מרשימה משהו, שלפיה הבוררות, שהיא ביסודה דרך אלטרנטיבית חשובה לפתרון סכסוכים מחוץ לבתי-המשפט העמוסים והיגעים, הלכה והפכה לאורך השנים למעין מסלול עוקף בתי-המשפט, לעשירים בלבד. ד"ר יובל אלבשן, דיקן פיתוח חברתי בקריה האקדמית אונו, וממייסדי עמותת "ידיד" הפועלת להעצמת השכבות החלשות בחברה, היטיב להגדיר את התופעה באומרו, כי "הליך הבוררות הפך ל'מסלול המהיר' לתלאיב לעשירים בלבד, שבו בעלי המאה חולפים ועוקפים את אלה שעומדים בפקק של בתי-המשפט, והם, העשירים, יגיעו הרבה לפניהם, וגם יקבלו מהבוררים את מבוקשם". רוב הבוררים המובילים הם שופטים בדימוס ועורכי-דין, שגובים אלפי שקלים לשעה. כך, רק מי שיש לו הרבה כסף מסוגל לקבל את השירות שלהם, שהוא יעיל ומהיר יותר מהשירות שמסוגלים להעניק בתי-המשפט. בנוסף, מדובר בהליך חשאי שמאפשר לצדדים הנצים, שרובם אנשי-עסקים וחברות, לנהל את הסכסוך שלהם הרחק מעיני הציבור והתקשורת. רוב הבוררות מתנהלות כמוסדות הפרטיים היקרים, עליידי שופטים בדימוס ועורכי-דין בכירים. בשונה משופטים, שמקבלים שכר חודשי קבוע מהמדינה, הבוררים שפועלים באופן פרטי מתוגמלים לפי שעות עבודתם על הבוררות. מי שמשלם את שכר הבוררים הם בעלי-הדין הניצים, שמממנים את שכרו והוצאותיו של הבורר במועדים שהוא קובע, אם אין מונח אחרת בהסכם הבוררות. מאחר שמוסד הבוררות אינו שקוף, קשה לדעת כמה בורר מקבל עבור שעת עבודה. מוסדות הבוררות מתמחרים "שעת עבודת בורר" במחירים שנעים בין 1,600 שקל לשעה ל-2,500 שקל לשעה. את התשלום משלמים שני הצדדים לבוררות.

לאחר שה"מוסד לבוררות עסקית" בראשות השופטת אילה פרוקצ'יה ביצע באחרונה מספר החתמות מפתיעות של בוררים-משפטנים בולטים, בהם של פרקליט המדינה לשעבר לדור ומבקר המדינה לשעבר לינדנשטראוס • מתחרהו המוביל, "המשכן לבוררות ופתרון סכסוכים", לא מפגר מאחור ו"מחתיים", בין היתר, משפטן-מומחה בולט מהאקדמיה, פרופ' מיגל דויטש / חן הענית

דויטש: "אחד החששות הגדולים של מי שפונה לבוררות היא מהמילה האחרונה של אדם אחד (הבורר); היום הצדדים יכולים לקבוע שבכל מקרה ניתן יהיה לערער על פסק-הדין של הבורר. אפשרות זו מונעת את החשש הזה"

את האפשרות לבטל פסק בורר בבית-משפט. אבל "מה שיותר חשוב הוא, שהיום הצדדים יכולים לקבוע בהסכם הבוררות ביניהם שבכל מקרה ניתן יהיה לערער על פסק-הדין של הבורר לערכאת בוררים נוספת, ללא צורך להגיש בקשה לביטול פסק בורר לבית-המשפט".

דויטש מסביר, כי מדובר במסלול אחר לגמרי, שמקים למעשה ערכאת ערעור בתוך מוסד הבוררות. "האפשרות של הצדדים להסכים כי ניתן יהיה לערער על החלטת הבורר שדן בסכסוך ביניהם, להרכב בוררים, מקטינה את הסיכונים שבפנייה להליך בוררות, ויוצרת סימולציה כמעט מלאה למה שקורה במערכת בתי-המשפט".

דויטש: "אחד החששות הגדולים של מי שפונה לבוררות היא מהמילה האחרונה של אדם אחד (הבורר), שלא ניתן לערער עליה; שזהותו של הבורר תכריע את הכול, והכול מתחיל ונגמר בו. הסכמה מראש לאפשרות ערעור, מונעת את החשש הזה".

החיסרון של הסכמה כזו הוא, שהגשת ערעור על החלטת בורר, להרכב בוררים, מגדילה באופן משמעותי את ההוצאות של הצדדים על ההליך, ואת התשלומים שהם נדרשים לשלם לבוררים ולמוסדות הבוררות. ובמקביל, הליך ערעור כזה מגדיל עוד יותר את עושרם של הבוררים ושל המוסדות לבוררות ולגישור. ●

למשפט מסחרי ולדיני קניין; בעו"ד ירון אלחנני, מייסד ובעלי משרד עו"ד קנטור-אלחנני טל, שמנהל זה שנים ארוכות תיקי ליטיגציה מסחרית, לרבות בענייני בנקאות; בעו"ד ברוך כצמן שפרש לאחרונה ממשרד עו"ד הרצוג-פוקס-נאמן; ובעו"ד דורון טאובמן, שותף במשרד עו"ד רם כספי.

רכש מרשים נוסף שעשה לאחרונה המשכן, הוא זה של פרופסור מיגל דויטש, מומחה למשפט אזרחי ומסחרי, שמכהן כפרופ' מן המניין באוני' תל-אביב, וכן כיועץ לפירמת עורכי-הדין ליקוורניק, גבע, לשם ברנדווין, הגדולה בארץ.

עבור דויטש, נושא הבוררות אמנם טרי יחסית, אבל הוא עסק בעבר בתפקידים שיפוטיים. למשל, כממונה על המשמעת וחבר ועדות המשמעת באוניברסיטה. בין היתר, היה דויטש חבר בהרכב בית-הדין המשמעי לחברי סגל של אוניברסיטת תל-אביב, שנוף בחודש מאי האחרון, כפי שפורסם, במרצה פרופ' רונן שמיר, שהועמד לדין משמעתי לאחר שניהל קשר אסור עם סטודנטית.

דויטש מצייין, כי כבורר הוא יתמקד בנושאים האזרחיים והמסחריים שבתחום התמחותו, שהם הנושאים המרכזיים שמתנהלים סביבם בורריות במשכן. לדבריו, תיקון שנעשה בחוק הבוררות לפני מספר שנים, הרחיב במידה מסוימת

חדשים (צילומים: איל יצהר, עינת לברון, אוריה תדמור ויוסי כהן)

לדור (למעלה, בכיוון השעון), פרוקצ'יה, דויטש ולינדשטראוס. צירופים

ומשה גל, סגנית נשיאת ביהמ"ש המחוזי בת"א, ורדה אלשיר, השופטים המחוזיים לשעבר, יהודה זפט, מנחה בן-דוד, שלי טימן, ורבים וטובים נוספים. בחודשים האחרונים, אולי כחלק מהתחרות מול "המוסד

של המוסד. חבורת "כוכבי המשפטים" הזו הצטרפה אל בוררים בולטים שכבר עובדים עם המוסד שנים, כמו המנהל לשעבר של בתי-המשפט, דן ארבל, השופטת המחוזי בדימוס, דרורה פלפל, נציב שירות המדינה לשעבר, שמואל הולנדר, עמוס גבריאל (שנחשב למגשר הכי מבוקש בארץ), עו"ד אילן בומברג, ורבים נוספים.

באחרונה החריפה התחרות בין שני המוסדות המובילים לבוררות. כל אחד מהם מנסה למשוך אליו את המשפטים הבולטים והמובילים בארץ, כדי שיפעלו כבוררים מטעמו. וכך, בשבוע שעבר הודיע "המוסד לבוררות עסקית" על צירופם של פרקליט המדינה לשעבר, משה לרור, השופט בדימוס של ביהמ"ש העליון, יצחק אנגלרד, נשיאת ביה"ד הארצי לעבודה לשעבר, השופטת נילי ארד, מבקר המדינה לשעבר, השופט מיכה לינדשטראוס, שופט המחוזי בירושלים לשעבר, יהונתן עדיאל, ומשפטים בולטים נוספים לצוות הבוררים

נבחרת הבוררים של "המשכן לבוררות ופתרון סכסוכים"

בראשות עו"ד דליה רבין
מנהל בתי המשפט לשעבר, השופט בעז אוקון
פרופסור מיגל דויטש, אוני' תל-אביב
נשיא ביהמ"ש המחוזי בת"א לשעבר, אורי גורן
מנהל בתי המשפט לשעבר, השופט משה גל
סגנית נשיאת ביהמ"ש המחוזי בת"א לשעבר, השופטת ורדה אלשיר
סגן נשיא ביהמ"ש המחוזי בת"א לשעבר, השופט יהודה זפט
נשיא ביהמ"ש המחוזי בנצרת לשעבר, השופט מנחם בן-דוד
שופט ביהמ"ש המחוזי בת"א לשעבר, שלי טימן
פרופסור שלום לרנך, לשעבר דיקן הפקולטה למשפטים של אוני' בר-אילן
עו"ד ירון אלחנני, מייסד ובעלי משרד עו"ד קנטור-אלחנני-טל

נבחרת הבוררים של "המוסד הישראלי לבוררות עסקית"

בראשות שופטת העליון לשעבר אילה פרוקצ'יה
פרקליט המדינה לשעבר, משה לרור
השופט בדימוס של ביהמ"ש העליון, יצחק אנגלרד
נשיאת ביה"ד הארצי לעבודה לשעבר, השופטת נילי ארד
מבקר המדינה לשעבר, השופט מיכה לינדשטראוס
שופט המחוזי בירושלים לשעבר, יהונתן עדיאל
מנהל בתי-המשפט לשעבר, דן ארבל
השופטת המחוזית בדימוס, דרורה פלפל
נציב שירות המדינה לשעבר, שמואל הולנדר
עמוס גבריאל
עו"ד אילן בומברג

חידוש: הקמת ערכאת ערעור

מתברר כי המתחרה המוביל של המוסד לבוררות עסקית, "המשכן לבוררות ופתרון סכסוכים", בראשות עו"ד דליה רבין, שהוקם ב-2009 אינו מפגר מאחור, וגם הוא מצרף לשורותיו בימים אלה משפטים ידועי שם שיועסקו כבוררים מטעם המשכן "המשכן לבוררות ופתרון סכסוכים" מעסיק זה שנים משפטים בולטים, כמו נשיא ביהמ"ש המחוזי בת"א לשעבר, אורי גורן, מנהלי בתי-המשפט לשעבר, השופטים בעז אוקון